

Aan de raad van de gemeente Renkum

Onderwerp : nut, noodzaak en inpassing zonnevelden op landgoed Quadenoord

Datum : 18.09.2019

Geachte leden van de raad,

In navolging van het recente overleg van 10.09, waarin een concept besluit van de gemeente werd besproken, werd het mij duidelijk dat enkele zaken onvoldoende aan bod gekomen zijn. Omdat dit voor het beoordelen van het besproken voorstel van belang is, neem ik de vrijheid kort en bondig enkele relevante punten voor te leggen, in de verwachting het concept besluit evenwichtiger te kunnen beoordelen.

1. De energieopgave. De urgentie, omvang en opdracht om te komen tot duurzame energie is zeer fors. Om de energieomslag te bereiken zijn alle mogelijkheden relevant, zeker waar sprake kan zijn van grote opwek. De urgentie maakt dat keuzes noodzakelijk zijn, waarbij geoordeeld moet worden op de best beschikbare technieken op dit moment. Een combinatie van zonnevelden en windenergie is op dit moment hetgeen voorhanden is, waarbij aangetekend moet worden dat verkenningen bij de klimaattafels maar weinig concrete mogelijkheden hebben opgeleverd, terwijl het evenmin werd verwacht dat de betreffende (grond)eigenaar daaraan medewerking zou verlenen. De mogelijkheden zijn zeer beperkt en ontoereikend voor de totale opgave van de gemeente Renkum.
2. Ecologische gevolgen van zonnepanelen. Er worden publiekelijk diverse stellingen ingenomen, maar goed fundamenteel onderzoek is tot nu toe nauwelijks gebeurd. Wel is duidelijk dat door een combinatie van open structuur in het zonnenveld er zowel bezonning als beschaduwing is voor een kruidenvegetatie. Er zijn enkele studies waaruit zelfs een gecombineerd gebruik mogelijk blijkt van landbouw onder de panelen. Contact van mij met de Wageningen Universiteit (Jeroen Sluijsmans) maakt duidelijk dat behoefte is aan onderzoekprogramma's waarin deze relatie in wordt onderzocht. Het landgoed, maar evengoed Chint Solar (de ontwikkelaar van het zonnepark) willen hier medewerking aan verlenen. De behoefte aan deze kennis zal toenemen, juist vanwege de toenemende vraag naar zonneparken. Quadenoord wil daarin als onderzoekslotatie meedoen en zal alle medewerking verlenen.
3. Instandhouding en beheer van het landgoed. Het landgoed is met 230 ha een omvangrijk particulier eigendom. Daarvan bestaat circa 60 ha uit landbouwgrond; het overige gebied is bos. De inkomsten bestaan uit pacht en huur, waarbij 25 ha landbouwgrond wordt verhuurd aan de pensionstal en 33 ha verpacht is ten behoeve van landbouw. In het bos is een natuurcamping ingericht, dat eveneens is verhuurd. Deze gezamenlijke inkomsten zijn net toereikend om het gangbare beheer te kunnen uitvoeren, inclusief enkele onvoorziene kwesties. Het landgoed zoekt al geruime tijd naar mogelijkheden om de inkomsten te kunnen verbeteren ten behoeve van noodzakelijke investeringen.
4. Het noodzakelijke onderhoud van de gebouwen is een zorgelijke kostenpost.
 - a. Sinds januari 2018 is de monumentale villa verhuurd na jaren van leegstand. Met de inkomsten van de huur worden noodzakelijke onderhoudskosten gefinancierd. Er is echter ook sprake van achterstallig onderhoud. Recente inspectie door de monumentenwacht heeft enkele zorgwekkende gebreken aan het licht gebracht. Dit zal onvermijdelijk leiden tot een gedeeltelijke restauratie. Daarnaast wensen wij het (forse) energieverbruik van de villa te verduurzamen. Het dak van het monumentale garagegebouw naast de villa is er slecht aan toe. Een deel van de muur breekt uit en

dakgoten moeten worden vervangen. De beschikbare middelen zijn ontoereikend dit alles adequaat te financieren.

- b. Dan spreken wij nog niet over het beschermen van andere monumentale waarden, waarbij het herstel van de watermolen het meest in het oog valt.
 - c. Hoewel voor een deel van deze werkzaamheden provinciale subsidiemogelijkheden zijn, zal een stevige eigen bijdrage moeten worden gefinancierd. Het stapelen van deze opgaven is te grote aanslag op de beperkte mogelijkheden van het landgoed.
5. Beschermen van natuurwaarden. Het bosbeheer van het landgoed richt zich op een divers bomenbestand, gericht op het integreren van zowel duurzame houtproductie alsook ontwikkeling van biodiversiteit. De boomsoort fijnspar ondervindt zware aantasting door verdroging, waardoor noodvellingen nodig zijn. Het afgelopen jaar blijkt ook lariks door droogte te worden aangetast. Herplant van de gevelde percelen bos is noodzakelijk en vraagt om omvangrijke investeringen. Kortom, alle inkomsten uit het bos door verkoop van hout worden geïnvesteerd in herplant en beheer. De structurele inkomstenbron van hout droogt dus letterlijk op. Houtverkoop uit bos zal de komende jaren derhalve per saldo nauwelijks iets voor het landgoed opleveren.
 6. Natuurontwikkeling. Indien landbouwgronden definitief worden herinricht voor de functie natuur, drogen de (marginale) inkomstenbronnen uit de landbouw op. Er komt geen andere structurele inkomstenbron voor in de plaats. Hoewel natuurontwikkeling past in het beleid van de provincie, zal het landgoed economisch gezien hier niet snel een keuze voor maken. Een ander gewasteelt op de landbouwpercelen, indien dit voldoende aantrekkelijk is, wordt vanzelfsprekend wel serieus genomen. In die zin is zijn zonnepanelen voor het landgoed interessant. Het biedt een goed alternatief ten opzichte van agrarisch gebruik, zonder dat de bestemming wijzigt. Bovendien blijkt uit het ontwerp en rapportage van Eelerwoude, dat zich tussen en rondom de zonnepanelen zich natuurvriendelijke vegetaties kunnen ontwikkelen. De kruidenrijke vegetatie levert dus meer bloemen en insecten op, waarvan vogels profiteren. Ook teelt van autochtone akkeronkruiden kan juist voor Natura2000 van groot belang zijn. Door dit te combineren met de beoogde inrichting van de zonnepanelen wordt zowel een natuurdoel als economisch nut gediend, terwijl de landbouwkundige bestemming blijft gehandhaafd. Daarnaast zal rondom de zonnevelden een bloemrijke strook worden aangelegd. Al met al leveren de percelen daarmee meer biodiversiteit op dan het huidige gebruik. En, zoals bekend mag worden verondersteld, experimenteert het landgoed in samenwerking met De Heideboerderij naar herstel van biodiversiteit op andere percelen, terwijl dit in financieel opzicht nog nauwelijks aantrekkelijk is.
 7. De wet- en regelgeving van de Ruimtelijke Ordening. Met de aanleg zal het aanzicht van landschap enigszins veranderen voor twee percelen. Maar het grootste perceel, dat goed zichtbaar is vanaf Renkum, blijft agrarisch in gebruik. Dit aanzicht wijzigt dus niet. Het 'inpakken' van de twee percelen met zonnevelden zal bij een enkeling gewenning vragen, maar – zoals eerder gezegd – de reden voor de aanleg is urgent en van maatschappelijk belang.

Een belangrijke uiteenzetting is terug te lezen in de rapportage zoals opgesteld door Eelerwoude. Dit is als bijlage bij de agenda van de avond van 10.09 aan een ieder voorgelegd. De beschreven aspecten in dit rapport kunnen u helpen om bij het wegen van de belangen.

Met vriendelijke groet,

John Smits
Directeur landgoed Quadenoord-Boschbeek BV